

AGENTS I INSTITUCIONS PÚBLIQUES

Pla Docent

1. Resum de l'assignatura

Nom: Agents i Institucions Públiques (20622)

Curs Acadèmic: 2012-2013

Curs: 1r

Trimestre: 2n

Titulació / Estudi: grau en Criminologia i Polítiques Públiques de Prevenció

Nombre de crèdits ECTS: 4

Hores dedicació estudiant: 100 hores

Llengua de docència: castellà

Professor: Andrea Noferini (andrea.noferini@upf.edu)

2. Presentació de l'assignatura

La política, amb els seus agents i institucions, tracta dels béns públics i de les diverses formes mitjançant les quals aquests béns s'ofereixen i s'aconsegueixen. Per a la seva obtenció és necessari un esforç de cooperació i coordinació entre agents perquè l'acció col·lectiva es dirigeixi cap al benestar col·lectiu. Així mateix les institucions defineixen les regles del joc polític amb la finalitat de reduir els costos de la cooperació i de la coordinació i de les transaccions que ocorren en el terreny polític.

El curs pretén introduir l'estudiant als conceptes i processos que guien l'acció política dels individus amb particular atenció a les principals institucions creades per facilitar i fer més efectiva i eficient l'acció col·lectiva. És per això que l'assignatura tocarà alguns dels grans temes de les ciències polítiques com la lògica de l'acció col·lectiva, la transformació de la comunitat política al món actual (des de l'estat nació a l'estat regulador) així com el funcionament de les principals institucions polítiques (models d'estat, formes de governs, partits polítics, noves formes de representació i participació, eleccions, etc.). Per comprendre el complex escenari contemporani, l'assignatura considera també les noves formes de govern que han sorgit com a conseqüència del procés d'internacionalització i del procés d'integració europea. Aquest últim, en concret, ha afavorit un procés de presa de decisions més inclusiu i participatiu en el qual la societat civil ha cobrat més protagonisme.

De manera sintetitzada, el curs vol tractar les cinc preguntes següents:

- 1. Per què vivim en comunitats polítiques?**
- 2. Quin és (o quins són) el model de comunitat política en el qual vivim?**
- 3. Com podem formar majories polítiques capaces de prendre decisions col·lectives creïbles?**
- 4. Com escollim als nostres líders polítics i als nostres representants?**
- 5. Qui decideix què? La participació de la societat civil en les decisions públiques.**

3. Competències que s'han d'assolir a l'assignatura

4

4. Continguts i bibliografia obligatòria

4.1. Continguts de les classes magistrals

1. Objectius i lògica de l'acció política

- Bé comú i béns comuns.
- Acció col·lectiva: cooperació vs. conflicte.
- La Tragèdia dels comuns.

Bibliografia

COLOMER, J. *Bien público*. Cap. 1. Ariel, 2009. [Ciencia de la Política].

COLOMER, J. *Acción Colectiva*. Cap. 2. Ariel, 2009. [Ciencia de la Política].

2. La comunitat política en temps de globalització: des de l'estat nació a l'estat regulador

- Globalització i erosió del paper de l'estat nació.
- L'estat regulador com a nou model d'estat.
- Agències de regulació.

Bibliografia

BRAITHWAITE, J. "The Regulatory State?". A: R. Rhodes. *Handbook of Political Institutions*. Oxford: Blackwells, pròxima publicació.

GIANDOMENICO, Majone. "From the positive to the regulatory state: causes and consequences of changes in the mode de governance". *Journal of Public. Policy*. 1997. Pàg. 139-68.

JORDANA, Jacint, "¿Hacia un nuevo Estado regulador? Las autoridades reguladoras

Autónomas". *Sistema*. 2005. Pàg 184-185.

3. La Unió Europea i la governança multinivell

- El context europeu: la UE com a entitat supranacional.
- La governança multinivell com a nou paradigma.
- Cooperació vertical i horitzontal i *policy networks*.

Bibliografia

MORATA, F. “Regiones y Gobernanza multinivel en la Union Europea”. A: eds. Morata. *Gobernanza Multinivel en la Unión Europea*. Valencia: Tirant Lo Blanch, 2004.

HOOGE, L.; MARKS, G. “Gobernanza estatocéntrica y gobernanza multinivel”. A: eds. Morata. *Gobernanza Multinivel en la Unión Europea*. Valencia: Tirant Lo Blanch, 2004.

4. Les institucions de govern (1): divisió de poders i ordenació territorial administrativa

- Relacions formals entre institucions.
- Rèim parlamentari i règim presidencial.
- Nivells de govern i relacions intergovernamentals.

Bibliografia

COLOMER, J. División de poderes. Cap. 9. Ariel, 2009. [Capítol 9], [Ciencia de la Política].

5. Les institucions de govern (2): els partits polítics

- Paper contemporani dels partits polítics.
- Sistemes de partits.
- Partits i acció col·lectiva.

Bibliografia

COLOMER, J. *Bien público*. Cap. 1. Ariel, 2009. [Ciencia de la Política].

COLOMER, J. *Partidos Políticos*. Cap. 10. Ariel, 2009. [Ciencia de la Política].

6. Les eleccions

- La funció de les eleccions en les democràcies.
- Votacions de presidents.
- Eleccions d'assemblees.

Bibliografia

COLOMER, J. *Votaciones de presidentes*. Cap. 13. Ariel, 2009. [Ciencia de la Política].

COLOMER, J. *Elección de asambleas*. Cap. 14. Ariel, 2009. [Ciencia de la Política].

7. Actors col·lectius, participació i capital social

- Els grups d'interès, les associacions i els moviments socials.
- El principi de *partnership*.
- Participació i nivell de capital social.

Bibliografia

MOTA, F.; SUBIRATS, J. "El quinto elemento: el capital social de las comunidades autónomas. Su impacto sobre el funcionamiento del sistema político autonómico".
Abril, 2000. A: *Revista Española de Ciencia Política*. Vol. 1, núm. 2.

PUTNAM, R. *Del declive del capital social: un estudio internacional sobre sociedades y el sentido comunitario*. Barcelona: Galacia Gutenberg, 2003. Introducció.

4.2. Continguts dels seminaris

1. EL DILEMA DEL PRESONER I ELS AVANTATGES DE L'ACCIÓ COL·LECTIVA

Tema: presentació del dilema del presoner segons l'esquema clàssic de la teoria de jocs i anàlisi de les seves conseqüències en l'aplicació de l'acció política.

Estructura: el professor presenta la lectura que els estudiants hauran llegit prèviament. Debat obert sobre l'acció col·lectiva i les tipologies de béns públics.

Bibliografia

COLOMER, J. *Cooperación y conflicto*. Cap. 3. Ariel, 2009. [Ciencia de la Política].

HARDIN, O. "The Tragedy of Commons". Traducció d'Horacio Bonfil Sánchez. Mèxic: Instituto Nacional de Ecología, 1995. Vol. 162 (1968), pàg. 1243-1248. [*Science*, Gaceta Ecológica. Núm. 37.]

2. COOPERACIÓ TERRITORIAL A LA UNIÓ EUROPEA: TRANSFRONTERERA, TRANSNACCIONAL I INTERREREGIONAL

Tema: descripció i anàlisi dels nou models de cooperació entre els territoris, el concepte de frontera política i les euro regions.

Estructura: presentació en grups amb un PowerPoint sobre les diferents experiències euro regionals que actualment estan en vigor (més de 100 a Europa). Entre els casos estudiats: Euro regió Pireneu-Mediterrani, Euro regió Adriàtica, el cas Bàltic, Euregio, etc.

Bibliografia

Material proporcionat pel professor.

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/index_en.htm

3. NOUS MODELS DE GOVERNANÇA: LA PARTICIPACIÓ DELS ACTORS DE LA SOCIETAT CIVIL EN LA DEFINICIÓ DE LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES. ON UBIQUEM EL NOU ABOCADOR?

Tema: actualment, la definició de les polítiques ambientals cap a la sostenibilitat és un exercici que requereix la participació d'un elevat nombre d'actors. Als poders públics s'hi han sumat organitzacions de la societat civil (comitè, plataformes ciutadanes, ONG) que han pres cert protagonisme.

Estructura: es faran jocs de rol. Es durà a terme la individuació dels grups d'interès i actors en el sector dels residus sòlids urbans (ajuntament, partits polítics, empreses, associacions de ciutadans, ambientalistes, altres). Es dividirà la classe en grups diversos. Cada grup defensarà l'interès legítim que representa. A la classe es simularà el debat d'un procés de negociació convocat per l'ajuntament amb la presència dels diferents grups.

Bibliografia

Material proporcionat pel professor.

5. Avaluació

a. Avaluació continuada (40% de la nota):

- Com a norma general, és obligatori llegir les lectures o el material bibliogràfic abans de cada classe magistral i abans de cada seminari.
- Cada seminari incideix proporcionalment sobre la nota de l'avaluació continuada.
- La nota de l'avaluació continuada es basa també en les presentacions dels estudiants que es faran durant el tercer seminari i que valdran el 20% de la nota d'avaluació continuada.
- El professor anunciarà les característiques específiques de l'avaluació de cada seminari abans d'aquests.
- L'assistència i la participació als seminaris són obligatòries.

b. Avaluació final individual (60% de la nota): examen final tradicional amb preguntes obertes relacionades amb els temes principals de l'assignatura.

c. D'acord amb les instruccions del Deganat de Dret (de 21 de maig de 2012) s'entén que un estudiant ha participat en les activitats d'aprenentatge i avaluació continuada durant el trimestre quan ha assistit a classe i ha realitzat els exercicis corresponents a almenys el 50% dels seminaris i altres activitats a l'aula. D'altra banda, s'entén que un estudiant ha assistit a l'examen final quan l'entrega.

Només poden participar en el procés de recuperació aquells estudiants que han suspès el conjunt de l'assignatura, i no hi ha possibilitat de participar-hi per pujar nota si la inicialment obtinguda és igual o superior a 5.

- La recuperació de l'avaluació continuada consistirà en un treball compensatori que l'estudiant acordarà amb el professor.
- La recuperació de l'examen consistirà en la realització d'un examen que es farà durant un dels dos dissabtes habilitats en el calendari acadèmic del primer i el tercer segon (pel que fa a les assignatures corresponents al primer trimestre i al segon, respectivament), o durant del període establert el mes de juliol (per les assignatures corresponents al tercer trimestre).

A part d'altres qüestions considerades necessàries, és convenient recordar en els plans docents que:

Plagiar en un treball fet a casa o copiar en un examen comporta una qualificació de zero i / o l'obertura d'un expedient disciplinari. Està prohibida la utilització de telèfons mòbils a l'aula.

6. Bibliografia i recursos didàctics

La bibliografia obligatòria és la que ha estat presentada en l'apartat 4 en cada sessió i seminari.

El manual de referència és:

COLOMER, Josep. *Ciència de la Política*. Barcelona: Ariel, 2009.

A continuació presentem algunes referències bibliogràfiques generals addicionals:

CAMINAL, Miquel (coord.). *Manual de Ciencia Política*. Madrid: Tecnos, 1996.

CARAMANI, Daniele (ed.). *Comparative Politics*. New York: Oxford University Press, 2008.

COLOMER, Josep Maria. *Instituciones políticas*. Barcelona: Ariel, 2001. Cap. 5.

LIJPHART, Arend. *Las democracias contemporáneas*. Barcelona: Ariel, 1987. Cap. 1, 2 i 14.

LIJPHART, Arend. *Modelos de democracia. Formas de gobierno y resultados en treinta y seis países*. Barcelona: Ariel, 2000. Cap. 16

PUTNAM, Robert D. *Per a fer que la democràcia funcioni. La importància del capital social*. Barcelona: Proa, 2000. Pàg. 51-67 i pàg. 207-251.

SARTORI, Giovanni. *Partidos y sistemas de partidos. Marco para un análisis*. Madrid: Alianza, 1992.

SARTORI, Giovanni. *Comparative Constitutional Engineering*. Nova York: New York University Press, 1994.

VALLÈS, Josep Maria. *Ciencia Política. Una Introducción*. Barcelona: Ariel, 2007.

4. Metodologia

El curs s'organitza mitjançant la combinació de classes presencials, seminaris de debats i presentacions orals per part dels estudiants. Les sessions teòriques (classes magistrals) es realitzen setmanalment i tenen com a objectiu la presentació, anàlisi i explicació dels temes i conceptes presentats en el temari.

Els seminaris serveixen per poder realitzar en petits grups activitats dirigides d'aprofundiment d'alguns temes presentats en el transcurs de les classes magistrals.

Les activitats autònomes (fora de l'aula) consisteixen en activitats de lectura, reflexió i anàlisi crítica desenvolupades autònomament per part de l'estudiant mateix.

7. Programació de les activitats

	<i>Activitat a l'aula</i> <i>agrupament / tipus d'activitat</i>	Hores de treball de l'estudiant	<i>Activitat fora de l'aula</i> <i>agrupament / tipus d'activitat</i>	Hores de treball de l'estudiant
Setmana 1	Presentació del curs: continguts, format didàctic, seminaris i modalitat d'avaluació	2 hores	Lectura del Pla docent i preparació de la bibliografia del curs	2 hores
i. Les raons de l'acció política: Per què vivim en comunitats polítiques?				
Setmana 2	Classe magistral 1: Objectius i lògica de l'acció política (1)	2 hores	Lectura dels textos del tema 1 Preparació del Seminari 1	3 hores 1 hora
ii. Quin és (o quins són) el(s) model(s) de comunitat política en la qual vivim?				
Setmana 3	Classe magistral 2: La comunitat política en temps de globalització: des de l'estat nació a l'estat regulador? Seminari 1 EL DILEMA DEL PRESONER I ELS AVANTATGES DE L'ACCIÓ COL·LECTIVA (S101 i S103)	2 hores 2 hores	Lectura dels textos del tema 2 Lectura dels textos pel Seminari 1	3 hores 2 hores
Setmana 4	Classe magistral 3: La Unió Europea i la governança multinivell Seminari 1 (S104 i S102)	2 hores 2 hores	Lectura dels textos del tema 3 Lectura dels textos pel Seminari 1 Preparació del material pel Seminari 2	3 hores 2 hores 1 hora
iii. El funcionament de l'estat democràtic: Com formar majories polítiques per prendre decisions				

13

	Actors col·lectius, participació i capital social Seminari 3- NOUS MODELS DE GOVERNANÇA: LA PARTICIPACIÓ DELS ACTORS DE LA SOCIETAT CIVIL EN LA DEFINICIÓ DE LES POLITIQUES PÚBLIQUES. ON UBIQUEM EL NOU ABOCADOR? (S101, S103)	2 hores 2 hores	Lectura dels textos del tema 8 Preparació del Seminari 3	3 hores 2 hores
Setmana 10	Classe magistral 9: Repàs Final de l'assignatura Seminari 4 (S102, S104)	2 hores	Preparació per l'examen final Preparació del Seminari 3	10 hores 2 hores
	Activitats a l'aula	hores	Activitats fora de l'aula	hores
Total d'hores de treball de l'estudiant		32		68